Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 69.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

PIĄTEK 24 Marca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła pod. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi.
	6	27 0. 03	−4, 8	2. 93	ZPn. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	Deszcz
22	2	2. 11	+4, 0	2 86	Zachodni ,,	Pochmurno	,,
	10	3. 05	+3. 9	2 73	Zachodni ,,	,,	

Ogłaszając Prenumeratę na następny Kwartał, Redakcya GAZETY KRAKOWSKIEJ uprasza Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; po 6 *Kwietnia* bowiem zgłaszający się mogliby niekompletne otrzymać exemplarze, gdyż taka tylko liczba odbijać się będzie, jaka się po dzień ten potrzebną być okaże. Prenumerować można we wszystkich Urzędach i na Stacyach pocztowych. — Co do Gazety, ta dla ważnych wypadkow tegoczesnych, odtąd li politycznym wiadomościom przeznaczoną będzie; obwieszczenia zaś rządowe i doniesienia prywatne o ile nie są naglącemi, dwa razy na tydzień t. j. we środę i w sobotę w dodatku dołączane być mają.—Życzący odbiérać gazetę w domu, płacą o 1 Złp. więcéj kwartalnie.

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

(A. N.) Czy ma być gwardya? To zadanie dziś wszystkich zajmuje, a zatém z wszystkimi o niem mówić potrzeba. Jeżeli celem gwardyi ma być odparcie zewnętrznego nieprzyjaciela, to temu gwardya nasza nie podoła. Nikt nas nie zaczepi, jeżeli do tego nie damy powodu. Tego nasi nieprzyjaciele pragną, aby swoje niegodziwe zamysły uskutecznić. Dla tego powszechnie znany naczelnik szpiegów pod różnemi postaciami tu bywa, aby jakikolwiek rozruch wzniecić i dla uśmierzenia go obce wojska wprowadzić. Takiego napadu gwardya nieodeprze, bo ten nikczemnik nasze i swoje siły dobrze obrachuje i pewnieby nas nie zaczepił, gdyby o wypadku wątpił. Obawa jednakże takiego rozruchu jest zbyteczna, bo w Krakowie nie masz ludzi tak podłych, aby się nieprzyjacielowi sprzedali, a gdyby się kilkudziesiąt zdrajców znaleść miało, to do poskromienia ich garnizon jest aż nadto dostateczny. Przez nadanie Konstytucyi Austrya z sprzymierzeńca stała się przeciwnikiem despotyzmu.

Własny przeto interes każe nam się łączyć szczerze z teraźniejszym Rządem i ten wspiérać, aby siły całéj Europy połączyć przeciw ciemiężycielowi wolności i cywilizacyi, który już groźno zapowiada wojnę instytucyom liberalnem których się wszystkie ludy z niezliczonemi ofiarami dobijają.

Jeżeli zaś celem gwardyi ma być utrzymanie bezpieczeństwa osób i majątków, to i do tego niepotrzebna, bo lud krakowski aż nadto dał dowodów, że się rozbojem i rabunkiem brzydzi, a do poskromienia zamachów złych ludzi Rząd ma dostateczną siłę. Gdyby się zaś, czego zdrowy rozsądek przypuścić nie może, taka massa proletaryuszów zebrała, iżby się z wojskiem mierzyć odważyli, w tenczasby i gwardya nic nie zrobiła, bo zwykle chłopi dotrzymają placu, panowie uciekną, ani nawet nie można wymagać, aby się naszym Panom i Paniczom chciało nadstawić pleców u bitw, gdzie kułaka ale nie honoru dostąpićby mogli. Nakoniec i o tém zapomnieć nie trzeba że uformowanie gwardyi ludziom złe zamiary mającym dostawę broni ułatwićby mogło.

Co przedewszystkiem i gwałtownie jest potrzebnem, to danie zarobku ludziom z pracy rąk żyjącym. Niech Rząd natychmiast przedsieweźmie budowę gmachów uniwersyteckich, domu Władz przy S. Piotrze, kanałów, trotoarów, dróg i t. d. Tego odwłóczyć, ani brakiem wyższych rozkazów lub pieniędzy zasłaniać się nie można. Tych skąd bądź to bądź Rząd dostać musi choćby miał zaciągnąć pożyczkę. Teraz nie czas formalności się trzymać. My zaś ufajmy Opatrzności, która losami Narodów kieruje, a ukarawszy nas za grzechy, teraz widocznie dźwiga i zgodę szczęśliwéj przyszłości rozjaśnia *).

*) Redakcya Gazety Krakowskiéj podając artykuł ten do wiadomości publicznéj, zostawia ocenienie onegoż sądowi swoich szanownych czytelników; nie może atoli pominąć téj uwagi, iż życzyćby należało, aby młodzież nie ustawała w swoim szlachetnym zapale kształcenia się i wróciła do swoih czwykłych zatrudnień mając zawsze na pamięci, że jest przyszłą nadzieją kraju i najpewniejszą jego odrodzenia rękojmią, Tym tylko sposobem uniknie smutnych doświadczeń zwykle po niewczasie żałowanych.

— *Tarnów* 20 *Marca.* —

(A. N.) Na otrzymaną nowinę, iż w Krakowie więźniowie polityczni uwolnieni zostali, ucieszeni Tarnowianie żądali od swego Starosty, ażeby równie więźniów, którzy mieli być do Berna odesłani, uwolnił. Wieczór Miasto było oświetlone, a lud zgromadzony cieszył się w śród okrzyków radosnych, i towarzyszącéj muzyki wojskowéj — Na zajutrz zebrali się Obywatele posiadacze dóbr ziemskich pod przewodnictwem xięcia Sanguszki i marszałka Alexandra Marynowskiego.

Na odbytéj naradzie zgodzili się, aby pańszczyznę dobrowolnie darować, i dopraszali się, aby Starosta Cyrkularny stósowne dał napomnienie kommissarzom, pod względem postąpienia sobie z chłopami, i zaniechania środków niegodziwych, nieodpowiadających systemowi i godności Rządu konstytucyjnego. — Na koniec ciż Obywatele dla samego dobra Starozakonnych, których znany z zbrodniczych zamachów swoich Luxemberg plami i na niebezpieczeństwa wystawić może natychmiast przyaresztować kazali. Gdy chłopi wydelegowali swoich pełnomocników żądających pomocy od Rządu przeciw Szlachcie, Delegacya Obywateli wyłożyła chłopom słowami prostemi i szczéremi, iż Polacy te same mają cele jakie konstytucya całemu Narodowi wskazuje, że ludzie myślący, pracują dla Ogółu bez różnicy pochodzenia i stanu, że Polacy, Niemcy, Szlachta, Mieszczanie, Chłopi, Cywilni, i Wojskowi odtąd węzłami braterstwa połączeni mają rękojmię w fundamentalnych zasadach przez Najjaśniejszego Pana usankcyjowanych: iż urzędnicy publiczni będą stróżami porządku, spokojności, żadne fałszywe wieści do zwaśnienia z sobą stanów zmierzające nie będą rozsiéwane. — Delegowani oświadczyli wieśniakom iż przebaczają popełnione morderstwa, Starosta równie skłoniony przez Szlachtę przyczynił się przemową swoją do przekonania chłopów, a urzędnicy wzięli na siebie odpowiedzialność za rozruch, pożogi, i inne zbrodnie, gdyby tym zaradzić niemieli.

Miasto jest spokojne; tylko Luxembergowi i Trojanowskiemu okna powybijano.

— *Wiedeń* 20 *Marca.* —

W uzupełnieniu najwyższego postanowienia z dnia 17 b. m. Jego C. K. Mość powołać raczył: Franciszka hr. Kołłowrata do tymczasowego pełnienia czynności prezesa Rady ministrów, do któréj składu równocześnie wezwani zostali hr. Fiquelmont jako minister spraw zagranicznych; Baron von Pillersdorf, spraw wewnętrznych; hr. Taaffe. sprawiedliwości; i Baron Kübek, Finansów. Mianowanie Ministra Wojny nastąpi późniéj.

Hrabia Inzaghi Najwyższy Kanclerz złożył swoje urzędowanie w ręce Jego C. K. Mości.

W skutek postanowienia Administracyi Krajowéj z dnia 20 Marca 1848 r. opłata Konsumpcyjna w części zniesioną, a w części zniżoną została, stósownie do przedmiotów, mniéj lub więcéj do zaspokojenia pierwszych potrzeb życia niezbędnych.

Wiadomości zagraniczne.

— *Berlin* 20 *Marca.* —

Z okoliczności w stolicy zaszłych zaburzeń Król Pruski wydał do mieszkańców Berlina następującą odezwę:

„*Do moich ukochanych Berlińczyków!*

Moim zwołującym patentem z daty dzisiejszéj otrzymaliście zakład wiernego przywiązania waszego Króla do was i całéj niemieckiéj ojczyzny. Jeszcze nie były przebrzmiały radosne okrzyki, któremi mię nieprzeliczone wierne serca powitały, gdy tłum wichrzycieli wmięszał się z buntowniczemi i bezczelnemi żądaniami i wzmagał się w stosunku jak dobrze myślący ustępowali. Że zaś ich gwałtowne wtargnienie aż do bramy zamku słuszną obawę obudzało, przyczém moi waleczni i wierni żołnierze obelg doznali, musiała przeto jazda plac z tłumów oczyścić; przypadkowo dwa karabiny piechoty same wystrzeliły i dzięki Bogu nikogo nie zraniły. Banda łotrów ponajwiększéj części z cudzoziemców złożona, którzy od tygodnia śledzeni umieli się ukrywać, przekręcili swojém kłamstwem okoliczność tę stósownie do swoich niegodziwych zamiarów i obudzili w zburzonych umysłach wielu moich ukochanych i wiernych Berlińczyków myśl pomszczenia się mniemanéj krwi, przeto stali się obydnymi sprawcami przelania onejże. Moje wojska, wasi bracia i rodacy, użyli dopiero wtedy broni, gdy wielu strzałami z ulicy królewskiéj do tego zmuszeni byli. Zwycięzkie postąpienie wojsk na przód było koniecznem tego następstwem.

Do was, mieszkańcy mojego ukochanego miasta rodzinnego, należy teraz większemu zapobiedz nieszczęściu. Uznajcie, zaklinam was jako Król i wasz najwierniejszy przyjaciel, na wszystko co wam świętem jest, uznajcie nieszczęsny ten błąd! wróćcie do spokojności, uprzątnijcie barykady stojące jeszcze; przyszlijcie do mnie mężów pełnych prawdziwego starodawnego umysłu berlińskiego ze słowy, jakie im względnie waszego Króla przystoją, a daję wam moje Królewskie słowo, że moje wojska wszystkie ulice i place natychmiast opuszczą i że wojenne zajęcie ograniczoném będzie kilku tylko gmachami, jako to zamku, zbrojowni i niektórych innych, a i to na krótki czas. Słuchajcie ojcowskiego głosu waszego króla mieszkańcy mego wiernego i pięknego Berlina, i zapomnijcie to co zaszło, podobnie jak i ja zapomnieć chcę, by serce moje o tém nie wiedziało, a to dla wielkiéj przyszłości, która pod Boga błogosławieństwem pokoju, dla Pruss, a przez Prussy, dla całych Niemiec zawita—Pisano w nocy z 18 na 19 marca 1848 r.

Fryderyk Wilhelm"

Po południu o 2 godzinie, ogłoszono królewskie postanowienie o przyjęciu dymissyi byłego, i o utworzeniu nowego ministeryum, stosownie do życzeń ludu. Postanowienie to datuje się d. 19 marca 1848 r.

— *Dnia* 21 *Marca.* —

Odezwą swoją z dnia dzisiejszego król Pruski ogłosił amnestyą dla wszystkich politycznych więźniów a tém samém i dla poznańskich; minister

Uhden ma rozkaz bezzwłocznie amnestyą tę w wykonanie wprowadzić. Treść jéj w następnym zamieścimy numerze.

— *Drezno* 17 *Marca.* —

Ministeryum nowo mianowane wydało odezwę do ludu Saskiego, jak następuje: „Od J. K. Mości powołani na ster rządu, zgodziliśmy się na następujące zasady i środki: Zaprzysiężenie konstytucyi przez wojsko, zniesienie Cenzury na zawsze. Ustawa o wolności druku bez koncessyi i kaucyi. Reforma Sądownictwa na podstawie ustnego tłumaczenia i jawności, w rzeczach karnych sądy przysięgłych. Reforma ustawy o wyborach. Uznanie prawa o zgromadzeniach politycznych. W sprawach kościelnych równość wyznań. Projekt do rewizyi Taryffy związku celnego. Silne współpopierania do przekształcenia związku niemieckiego, na reprezentacyą ludową. J. K. Mość przychylić się raczył do wszystkich tych środków i zasad.

— *Moguncya* 18 *Marca.* —

Donoszą z Kolonii pod 15 marca że mieszkańcy kraju Nassau, zamek Johanisberg, własność X. Metternicha, zabrali na rzecz publiczną. W skutek tego zatknięto chorągiew narodową na zamku a piwnice napełnione najprzedniejszemi i najrzadszemi winami, opieczętowano, i straże przystawiono, aby je, aż do licytacyi publiczéj, bez naruszenia zachować.

— *Manheim* 15 *Marca.* —

Dowiadujemy się z Listów prywatnych że w Konstancyi rzeczpospolitą ogłoszono, idąc za przykładem mieszkańców Odenwaldu, gdzie rozruchy ztąd wynikłe dotąd nieuspokojono.

Szanowny Redaktorze!

Łubo szybko po sobie następujące wypadki polityczne, zwracając uwagę wszystkich na wyrozumowanie przyszłości, mało zostawiają czasu do zastanawiania się nad przeszłością i badań jaką kolej społeczność przebiegła, nim się wschodzącéj doczekała jutrzenki, sądzę jednak że załączony testament Piotra Wielkiego, który Gazeta Kolońska i Poznańska z przyczyny sprawy Szlezwicko holsztyńskiéj w miesiącu Sierpniu 1846 r. ogłosiły, nie bez prawdziwego zajęcia przez Czytelników *Gazety Krakowskiéj* przyjętym będzie, dla tego upraszam Szanownego Redaktora o zamieszczenie go w swém piśmie. — Przyczém zostaje &c.

Odpis Testamentu:

„Bóg Wszechmocny od którego mamy nasze istnienie i koronę i który nas ciągle swą wiedzą oświecał i swą Boską władzą wspierał, pozwala nam zapatrywać się na lud rossyjski jako przeznaczony do panowania w przyszłości nad całą Europą.

Po tym ustępie przychodzą następujące słowa: „Z téj przyczyny pozostawiam niniejsze przepisy i polecam je nieustannéj uwadze i zachowaniu na baczności. — Utrzymujcie naród rossyjski w stanie wojennym bez przerwy, ażeby żołnierz w ciągłym był ruchu; dopuszczajcie tylko tyle pokoju, ile trzeba na zasilenie skarbu, na dopełnienie wojska, na upatrywanie korzystnéj pory do zaczepki. Starajcie się więc, żeby pokój służył wojnie a wojna pokojowi w interesie powiększenia i polepszenia bytu Rossyi. Powołujcie wszelkiemi możebnemi sposobami naczelnych wodzów od oświeconych narodów Europy podczas wojny, a uczonych ludzi podczas pokoju, ażeby naród rossyjski zrobić uczestnikiem zalet cudzoziemskich krajów, bez ujmowania mu jego właściwych. Bierzcie udział przy każdéj okazyi, przy każdym sporze i zatargach Europy, a zwłaszcza Niemiec, które jako bliżéj położone bardziéj was obchodzą. Podzielcie Polskę przez podsycanie kłótni i zazdrości zanęcając panów pieniędzmi, wpływajcie na sejmy, przekupujcie je, aby kierować obozami królów i pozwolić na obór tylko uległych, dawajcie im opiekę, nasyłajcie wojska moskiewskie i trzymajcie tak długo, dopokąd nie będą mogły pozostać na zawsze. Zabierzcie ze Szwecyi tyle, ile będziecie mogli i pozwólcie się zaczepiać dla tego pozoru, aby ją ujarzmić. W tym celu kłóccie ją z Danią i Danię ze Szwecyą, a pielęgnujcie starannie ich nienawiść, szukajcie zawsze żon dla wielkich xiążąt rossyjskich pomiędzy niemieckiemi xiężniczkami, ażeby rozpościérać związki familijne, które pozbliżają interesa i Niemcy na naszą stronę przeciągną, przez co nasz wpływ powiększymy. Rozszérzajcie się nieustannie wzdłuż morza baltyckiego i ku południowi nad morzem czarném. Przybliżajcie się o ile tylko będzie można do Konstantynopola i Indyi. Kto tam będzie panował, ten będzie rzeczywistym władcą świata. W skutek tego wzniecajcie ciągłe wojny pomiędzy Turcyą a Persyą. Pilnie starajcie się przestrzegać przyjaźni z Austryą, na pozór wspierać jéj myśli i plany względem przyszłego panowania nad Niemcami, a pod ręką drażnijcie nienawiść u małych xiążąt. Każcie temu i owemu żądać rossyjskiéj pomocy i dawajcie krajowi rodzaj opieki, która przygotuje panowanie na przyszłość. Przynęcajcie do siebie wyznawców greckiéj religii także schizmatyków, którzy we Węgrzech w prowincyach tureckich i w południowéj Polsce są porozpraszani, zróbcie się ich środkowym punktem, ich zasłoną, ich ogniskiem i urządźcie przez formę kościelnéj władzy, swe ogólne panowanie nad niemi".

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 22 *do dnia* 23 *Marca.*

Ritter Gustaw, Fiedler Karol, Szczepańska, Bąkowski Ferdynand hr., Malinowski Władysław, z Galicyi, — Oraczewski Edward ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Ziobrowski Karol, Szczepańska, Ritter Gustaw, Fiedler Karol, do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Ner 79.

Cesarsko Królewski

Sąd Pokoju Okręgu III. Mogilskiego.

Stósownie do Art. 52 ustawy o Włościan. usamowol. na zasadzie Art. 12 ustawy Hipotecznéj z r. 1844 wzywa mających prawo do spadku po niegdy Jacku Choli inaczéj Jasiaku z domu i gruntu w wsi Węgrzcach położonych, składającego się, aby z prawami swemi do spadku tego w terminie miesięcy 3ch do Ces. Kr. Sądu Pokoju zgłosili się, — po upływie bowiem tego czasu, pomieniony spadek zgłaszającemu się Felixowi Choli inaczéj Jasiakowi, jako jednemu Sukcessorowi całkowicie przyznanym zostanie.

Kraków dnia 13 Marca 1848 r.

L. *Rudowski* S. P.

(3r.) J. *Żuberski.* Pisarz

Podpisany Cesarsko-Królewski Notaryusz Publiczny Miasta Krakowa i Jego Okręgu, na żądanie Właścicielki Handlu Towarów bławatnych, modnych i strojów pod firmą »Piękna Polka« w Krakowie w Rynku Głównym w domu pod L. 452 exystującego, w chęci zupełnego wysprzedania się tegoż handlu będącéj, niniejszym ogłasza licytacyą publiczną takowéj wysprzedaży, przedmiotem któréj będą towary najnowsze z najcelniejszych fabryk Francyi i Anglii, w jakie handel rzeczony jest dobrze zaopatrzony, a mianowicie: Axamity, materye jedwabne, półjedwabne, wełniane, bawełniane, batysty, wstążki jedwabne, szale i chustki w każdym rodzaju i wielkości, dywany, suknie haftowane i strojne, hafty rozmajte i koronki, płaszcze gotowe i mantele najnowszych fasonów paryzkich zastosowane do każdéj pory, towary białe i materye negliżowe, kapelusze i czepki, parasolki i deszczochrony, parfumarye i inne mody tyczące się artykuły, etc. etc., Licytacya zaś takowa rozpocznie się z dniem 28 Marca b. r. 1848 i trwać będzie każdodziennie od godziny 9 z rana do 12 w południe, a z południa od 3 do 6 wieczór. O czém się Szanowną Publiczność niniejszém zawiadamia.

Kraków d. 13 Marca 1848 r.

(2r.) (podpisano) Fr. Xawery Placer C. K. N.

CENY ZBOŻA

Na Targowicy publicznéj w Krakowie w trzech gatunkach praktykowane.

Dnia 20 i 21 Marca 1848 roku.	1. Gatunek				2. Gatunek				3. Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr
Korzec Pszenicy . .	29	—	32	—	26	—	28	15	—	—	25	—
„ Żyta . .	23	15	25	—	—	—	22	—	—	—	—	—
„ Jęczmieni.	—	—	21	24	—	—	19	—	—	—	17	—
„ Owsa . .	—	—	13	—	—	—	12	—	—	—	11	—
„ Grochu . .	32	—	35	—	29	—	31	—	—	—	—	—
„ Jagieł . .	—	—	54	—	—	—	51	—	—	—	—	—
„ Rzepak zi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Rzepak le.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Ziemniaki	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Koniczyny	—	—	90	—	—	—	86	—	—	—	—	—

Centnar siana od złp. 3 gr. 6, do złp. 2 gro. 18.
„ słomy od złp. 2 gr. 21, do złp. 2 gro. 6.
Spirytusu garniec z opłatą od zł. — gr. — do zł. 8 gr. —
Okowity „ „ od zł. — gr. — do zł. 7. gr. —
Drożdży wanien. z piwa Mar. od zł. 13 do zł. 14.
Drożdży wanienka z piwa Dubel od zł. 7 do zł. 9.
Korzec Pszenicy jaréj pięknéj do siewu złp 33.
„ Marchwi od złp. — gr. — do złp. 12 gr. —
„ Buraków od złp. — gr. — do złp. 8 gr —
Miarka Cebuli do sadzenia złp. 3
Sporządzono w Biórze C. K. Kommis. Targowego.

Kraków d. 21 Marca 1848 r.

C. K. Kommissarz Targowy
W. Dobrzański.

Prawnie zajęte ruchomości jakoto: kanapa, stołki, komoda, łóżka i inne w drodze exekucyi sądowéj sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą w dniu 24 Marca r. b. o godzinie 10 z rana przed Sukiennicami M. Krakowa za gotową zapłatę.

Kraków dnia 21 Marca 1848 r.

Paweł *Więckowski* C. K. K. S.

Doniesienie prywatne.

Wochenrapport.

Vom 13. bis incls. 19 März 1848, sind auf der Kr. Oberschlesischen Eisenbahn:
1,006 Personen } befördert worden.
2,008 Centner Fracht }
Die Einnahme Betrug fl. 1,309 Xr. 38.

Rapport tygodniowy.

Od 13 do 19 Marca 1848 roku włącznie przewieziono Koleją żelazną Krakowsko Górnoszlązką:
1,006 osób i
2,00S centnarów frachtu.
Dochód wynosił Złr. 1,309 grajc. 38.

Jutro z powodu uroczystego święta Gazeta Krakowska nie wyjdzie.